

2012-12-10

Samrådsyttrande Konjunkturinstitutet

Enligt regeringens uppdrag till Naturvårdsverket ska analys av styrmedels kostnadseffektivitet utföras i samråd med Konjunkturinstitutet. Som underlag bör tidigare myndighetsutredningar och fristående utvärderingar kunna utnyttjas. Vidare ingår i Naturvårdsverkets uppdrag att redovisa behovet av ekonomiska och andra styrmedel för att stimulera den teknikutveckling, infrastrukturförändring och annan samhällsförändring som behöver ske för att nå utsläppsmålen 2050. Ett brett spektrum av åtgärder bör analyseras. Utgångspunkterna för analyserna bör vara styrmedel som är kostnadseffektiva för att nå noll i nettoutsläpp 2050, men deras effekter på kort sikt (2020) bör också redovisas.

Att ett styrmedel är kostnadseffektivt innebär att samma effekt (i det här fallet utsläppsminskning) inte kan nås till en lägre kostnad med något annat styrmedel. En kostnadseffektivitetsanalys innebär därför en uppskattning av utsläppsminskningen och en uppskattning av samhällets kostnad för styrmedlet. För att förstå vilket styrmedel som når störst utsläppsminskning till lägst kostnad – oavsett tidsperspektiv – måste effekterna och kostnaderna för olika styrmedel jämföras.

I färdplansuppdraget har Naturvårdsverket identifierat ett brett spektrum av åtgärder. Förslagen behandlar den politiska beslutsprocessen, sektorsövergripande styrmedel samt sektorsspecifika styrmedel. Bland de sektorsspecifika styrmedlen finns förslag som rör transportsektorn, jordbruket, industrin, hållbar konsumtion, kolsänkan med mera. De styrmedel och styrmedelsförändringar som Naturvårdsverket pekar på i syntesrapporten har emellertid inte kostnadseffektivitetsanalyserats. Konjunkturinstitutet beklagar att kostnadseffektivitetsanalys fått så litet utrymme i färdplansuppdraget. Även om det naturligtvis är svårt att uppskatta alla kostnader och utsläppsminskningar förenade med styrmedelsförslagen 40 år fram i tiden borde Naturvårdsverket rimligtvis kunnat göra analyser av styrmedlens kostnadseffektivitet idag baserat på egna analyser, tidigare myndighetsutredningar och fristående utredningar. Bristen på kostnadseffektivitetsanalyser innebär att Naturvårdsverket enbart kan föreslå vidare utredningar av styrmedel och styrmedelsförändringar, vilket resulterar i en utredning som är svagare än den hade kunnat vara. Mot denna bakgrund är det särskilt förvånande att Naturvårdsverket föreslår att den nationella politiken i form av propositioner, statliga offentliga utredningar och skrivelser bör miljö- och klimatbedömas. Att göra miljö- och klimatbedömningar innebär bland annat att göra uppskattningar av de olika förslagens konsekvenser på utsläppen av växthusgaser vilket är precis det som saknas i Naturvårdsverkets eget underlag till färdplan. Det är rimligtvis lättare att uppskatta miljö- och klimatkonsekvenserna av förslagen i Naturvårdsverkets utredning än att göra miljö- och klimatbedömningar av förslag på andra politikområden.

Konjunkturinstitutet, Stockholm

Särskilt yttrande 2012-12-10

Diariennr. 13-50-12